

Twee keer de jaren zestig, twee keer ontgoocheling

De jaren zestig gingen ook aan Spanje niet onopgemerkt voorbij. Maar een echt feestje kon de opstand der jongeren niet worden tijdens de dictatuur. Het revolutionaire vuur ontvlamde misschien nog wel feller dan elders maar voor seks, drugs & rock 'n' roll was nog onvoldoende brandstof. Niet Woodstock maar Marx gaf de toon aan.

De verwachting was dat na Franco's dood in 1975 het feest dan eindelijk kon beginnen. Dat viel tegen. Mede dankzij het daadkrachtige optreden van koning Juan Carlos mislukte een spectaculaire coup-poging in 1981. De Spanjaarden konden opgelucht ademen, om na de verkiezingsoverwinning van de socialisten in 1982 alle remmen los te gooien. Onder de noemer 'La Movida' (de Beweging) beleefde Spanje zijn tweede jaren zestig. Nu was het vooral seks, drugs & rock 'n' roll wat de klok sloeg, zoals bijvoorbeeld te zien is in de eerste films van Pedro Almodóvar, die zijn carrière begon als boegbeeld van de Movida.

Dat het dit jaar vijfentwintig jaar is geleden dat de Movida van start ging, wordt nu in Madrid op grootschalige wijze herdacht. Domper op de vreugde is dat de legendarische clubs waar toen druk werd gedronken en gesnoven, plaats hebben moeten maken voor supermarkten en cafetaria's. Die verandering mag symbolisch heten voor de metamorfose van Spanjes twee jaren-zestiggeneraties: collectie-

ve vrijheidsdrang werd plat consumentisme.

Het gevoel van ontgoocheling waarmee deze ontwikkeling gepaard ging, bepaalt de grondtoon van *Oude vrienden*. Hierin bewijst Rafael Chirbes (1949) dat hij de belangrijkste chroniqueur van het recente Spaanse verleden is. Een reünie in Madrid kort na de verkiezingsoverwinning van de conservatieven in 1996 brengt een groep vijftigers bij elkaar die het heilige geloof in de communistische revolutie deelden. Sommigen verdienen nu goed geld met banen die ze vroeger verfoeid zouden hebben en maken zichzelf met behulp van drank en gekochte liefde wijs dat ze nog volop in het leven staan. Anderen zitten met de brokken van een artistieke carrière of kampen met een doodziek lijf.

Met deze contrastieve opzet haalt Chirbes een oude truc van stal, maar die krijgt in zijn handen nieuwe glans. Dankzij de vele schakeringen die Chirbes aanbrengt in het complexe web van verraad, verwijten en verlangens die de innerlijke monologen met elkaar vormen is hij het cliché toch altijd weer ruimschoots voor.

Maarten Steenmeijer

★★★★☆

Oude vrienden

Rafael Chirbes

Vertaald uit het Spaans door Eugénie Schoolderman

Merken Kasander & Wigman

249 pagina's; € 24,50

ISBN 987 9024422 57 8